

INSTITUT CAMÍ DE MAR

Dossier per recuperar la

Física i Química

de 3r d'ESO

Febrer

INSTITUT CAMÍ DE MAR

Seminari de Física i Química

Nom i Cognoms:

Grup:

Professor/a:

INSTRUCCIONS

Per aprovar la matèria de Física i química de 3r d'ESO els alumnes hauran de presentar aquest dossier amb totes les activitats resoltes i al menys un 70% d'aquestes hauran d'estar correctes.

Tema 1. LA FÍSICA I LA QUÍMICA. UNITATS DE MESURA. SISTEMA INTERNACIONAL.

1. En la vida quotidiana utilitzes aparells o objectes que són aplicacions de la física. Fes-ne una llista.

2. Moltes de les substàncies i materials que fas servir han estat obtinguts gràcies a la química. Fes-ne una llista.

3. Què entens per magnitud?

4. Completa els canvis d'unitats següents.

a) 45.500 m en km

$$45.500 \text{ m} \times \frac{1 \text{ km}}{\boxed{} \text{ m}} = \boxed{}$$

c) 1,5 m en cm

$$1,5 \text{ m} \times \frac{\boxed{} \text{ cm}}{1 \text{ m}} = \boxed{}$$

b) 675 mg en g

$$\boxed{} \text{ mg} \times \frac{1 \text{ g}}{1.000 \text{ mg}} = \boxed{}$$

d) 2,5 h en s

$$2,5 \text{ h} \times \frac{\boxed{} \text{ s}}{\boxed{} \text{ h}} = \boxed{}$$

5. Una pel·lícula ha durat 130 minuts. Quantes hores són?. Fes el canvi amb un factor de conversió.

6. Quants segons té un dia? Assenyalat l'opció correcta i fes el càlcul amb factor de conversió.

- a) 3600 s
- b) 86400 s
- c) 1440 s

7. Completa el text amb les paraules que tens a la part superior

pesar   espai   Sistema   longitud
 decímetre cúbic   m³   quilogram   s   derivada   matèria
 kg   metre cúbic   Internacional   dm³

• El metre (m) és la unitat fonamental de _____ en el Sistema _____. La massa és una mesura de la quantitat de _____ d'un cos. L'acció de mesurar la massa s'anomena _____. El _____ ( ) és la unitat de massa en el Sistema Internacional. El segon ( ) és la unitat del temps en el _____ Internacional. El volum és la quantitat d' _____ que ocupa un cos. El volum és una magnitud _____ i la seva unitat bàsica és el _____ ( ). Una altra unitat del volum és el litre (L), que equival a un _____ ( ).

8. Quins fenòmens estudia la física? I la química?

9. Completa la taula

t	s (segon)	massa
temps	m	m (metre)
		/
Magnitud	Unitat	Símbol
longitud		
	kg (quilogram)	

10.- Calcula la densitat dels següents materials:

	madera	vidrio	gasolina
massa	2500 g	680 g	30 Kg
volum	5 dm ³	212,5 cm ³	0,043 m ³
densitat en SI			

Fes aquí les operacions

Tema 2. CANVIS D'ESTAT.

1. Busca la composició de les mescles següents:

→ Aire:

→ Agua de mar:

→ Granit:

2. Classifica en substància pura i mescla:

→ Gasolina, gas natural, bronze, ferro, tintura de iode, vinagre.

Substància pura:

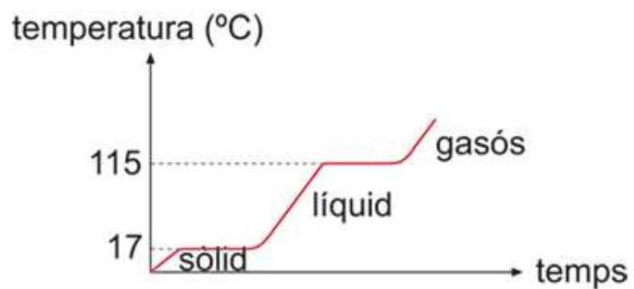
Mescla:

3. Les mescles de l'exercici 2 classifica-les en homogènies i heterogènies.

Homogènies:

Heterogènies:

4. La gràfica mostra la corba d'escalfament (temperatura-temps) d'una substància pura, partint de l'estat sòlid.

a) Quina és la temperatura de fusió de la substància?

b) Quina és la temperatura d'ebullició de la substància?

c) Què passa a la temperatura mentre la substància canvia d'estat?

5. Fes les conversions següents:

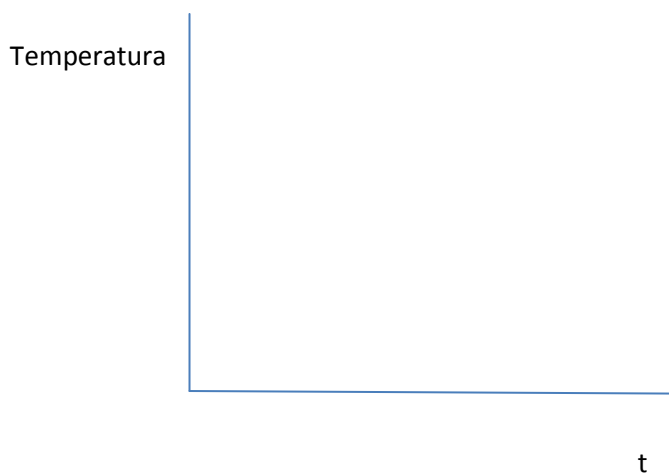
- a) 30 °C a K
- b) 1 230 K a °C
- c) -130 °C a K
- d) 0 K a °C
- e) 230 K a °C
- f) 67 °C a K
- g) 373 K a °C
- h) 0 °C a K

6. Uneix amb fletxes:

Fusió	canvi d'estat de líquid a sòlid
Solidificació	canvi d'estat de sòlid a líquid
Condensació	canvi d'estat de gas a líquid
Vaporització	canvi d'estat de líquid a gas
Sublimació	canvi d'estat de sòlid a gas

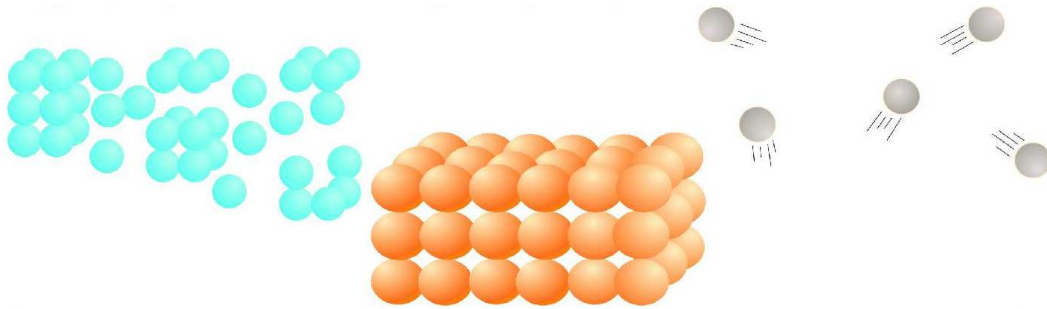
7. Dibuixa una gràfica d'un experiment que s'ha fet per observar el punt de vaporització de l'aigua:

Temperatura	25	50	75	100	100	100	125	150
Temps (s)	5	10	15	20	25	30	35	40

Tema 3. TEORIA CINETICOMOLECULAR. PARTÍCULES EN MOVIMENT.

1. Com t'imagines la posició relativa i el moviment de les partícules que constitueixen els gasos, els líquids i els sòlids. Quina imatge creus que correspon a cada estat?

2. Marca quines propietats corresponen a cadascun dels estats de la matèria.

	Sòlid	Líquid	Gasós
Forma fixa			
Forma variable			
Volum fix			
Volum variable			
És compressible			
No és compressible			
Flueix			
No flueix			

3. Per què augmenta el volum del globus quan s'escalfa?

4. Completa el text amb les paraules que tens a la part superior

Dossier de recuperació Física i Química 3r ESO

molècules

partícules

allunyades

moviment

xocs

augmenta

a l'atzar

juntés

regular

atracció

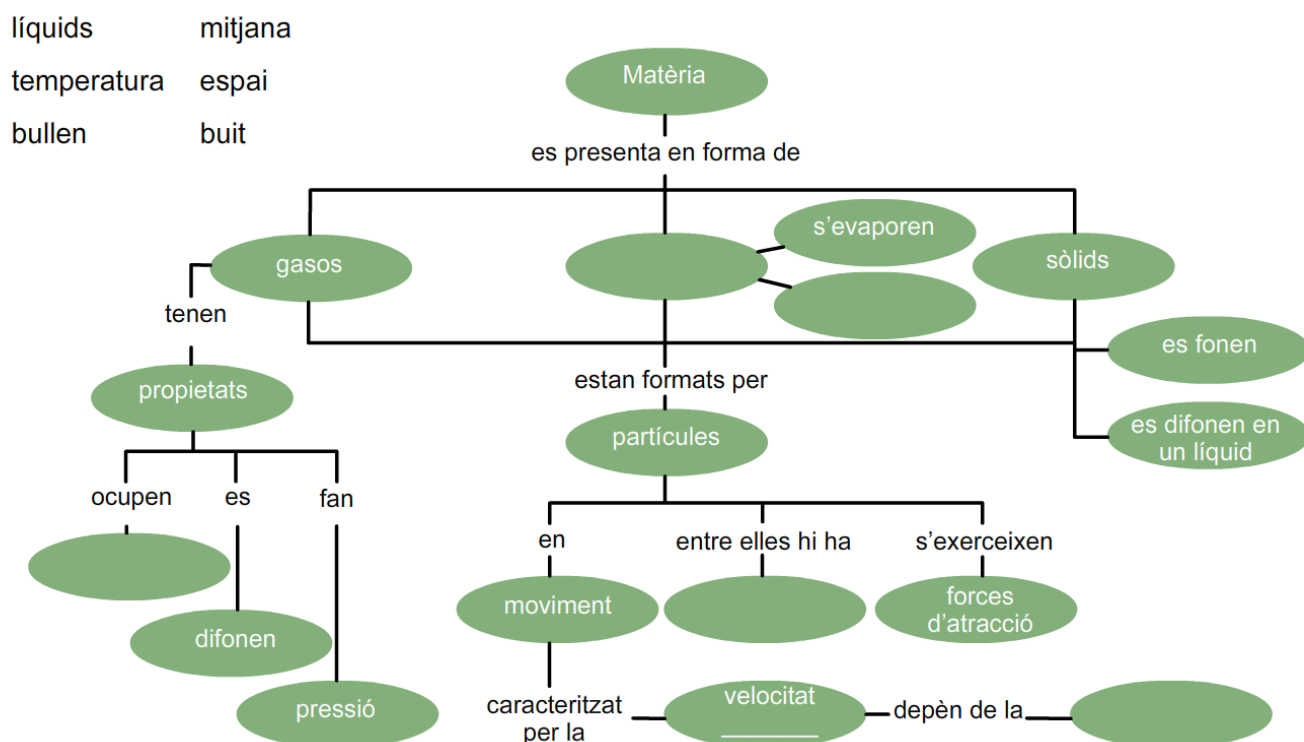
intenses

nombre

• La teoria cineticocorpuscular suposa que la matèria està formada per petites _____ invisibles que es troben en _____ constant. Aquestes partícules poden ser àtoms, _____ o ions. En els gasos, les partícules estan molt _____ unes de les altres i es mouen _____. En els líquids, les partícules estan unides, però poden vibrar i rodar damunt les altres. En els sòlids, les partícules estan molt _____ i distribuïdes de manera _____. Les partícules exerceixen forces d' _____ entre elles. Aquestes forces són més _____ en estat sòlid que en estat líquid, i més intenses en estat líquid que en estat gasós. La pressió d'un gas s'explica com a conseqüència dels _____ de les seves partícules amb les parets del recipient que el conté. La pressió d'un gas _____ quan disminueix el volum, perquè augmenta el _____ de xocs de les partícules per segon cada cm^2 de la superfície.

5. Quan s'obre un flasco de perfum l'olor es pot percebre a l'altre extrem de l'habitació. Quina explicació dones a aquest fet basant-te en la teoria cineticocorpuscular?

6. Completa el mapa conceptual

Tema 4. MESCLES I DISSOLUCIONS.

1. Classifica en mescles homogènies i heterogènies.

granit

crema d'afaitar

llet

café

oli i aigua

salsa vinagreta

vinagre

→ M. Homogènies:

→ M. Heterogènies:

2. Classifica en mescles homogènies, mescles heterogènies i substàncies pures.

fum	bronze	vi	clorur de sodi	aire
sucre	colònia	llet	maionesa	
coure	aliatge de Cu-Ni	or	terra	

→ M. Homogènies:

→ M. Heterogènies:

→ Substàncies pures:

3. A 25° C es dissolen com a màxim 180 g de nitrat de sodi en 200 g d'aigua.

a) Què significa que aquesta solució està saturada?

- I. Que és possible dissoldre més nitrat de sodi
- II. Que no és possible dissoldre més aigua
- III. Que no és possible dissoldre més nitrat de sodi

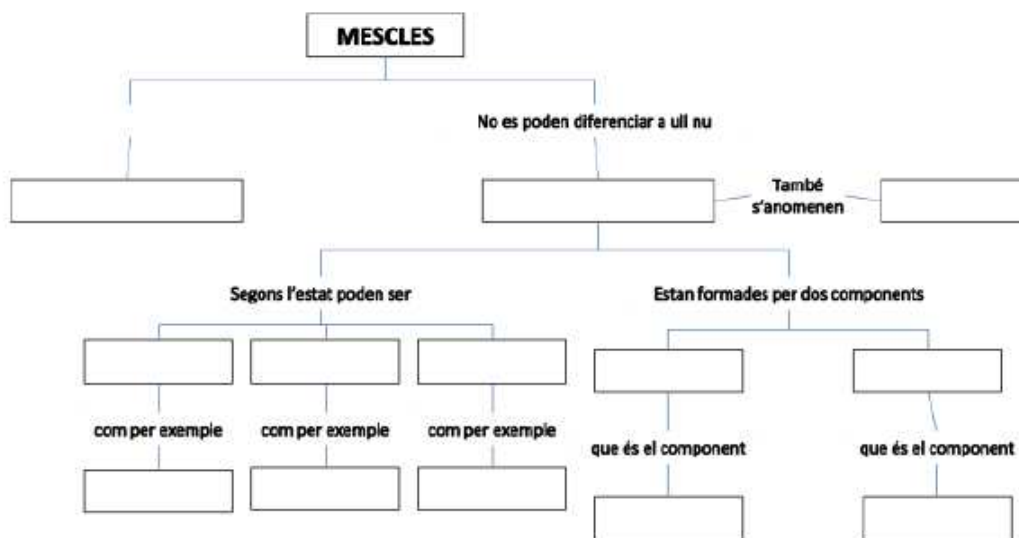
b) Calcula la solubilitat del nitrat de sodi en aigua a aquesta temperatura.

4. Completa el text amb les paraules que tens a la part superior

heterogènia	homogènia	temperatura	composició	dispersions	solut
solucions	diluïdes	dispersa	fases	components	mescla
solubilitat					

La matèria pot ser o homogènia. La matèria heterogènia presenta diferents , que poden ser sòlides, líquides o gasoses. La matèria heterogènia pot ser una substància en canvi de fase (gel que es fon o aigua bullent) o una de diferents substàncies, les fases de les quals es poden distingir a simple vista o amb l'ajut d'una lupa. La matèria homogènia pot ser una substància pura o una mescla de diferents substàncies. Les mescles homogènies s'anomenen . Les diferents substàncies que formen les mescles s'anomenen , tant si són heterogènies com si són homogènies. Una solució de dos components està formada per un i un dissolvent. La d'un solut es defineix com la quantitat màxima que es pot dissoldre en una quantitat determinada de dissolvent. La solubilitat de les substàncies depèn de la ; en el cas dels gasos, també de la pressió. Les solucions poden ser concentrades o . La concentració o d'una solució es pot expressar en percentatge en massa, en percentatge en volum, en concentració en massa, o en ppm, si és molt diluïda. Les són mescles amb un caràcter intermedi entre les mescles heterogènies i les solucions. Estan formades per una substància i una substància dispersant.

5. Completa el mapa conceptual

6. Completa el text amb les paraules que tens a la part superior

Dossier de recuperació Física i Química 3r ESO

característiques   massa   mescles   estats   densitat

solucions   material   identificar   temperatura   pura

sintètiques   criteris   separació   manufacturats

La química és una ciència que estudia la matèria. La matèria és tot allò que té _____. Es presenta generalment en tres _____: sòlid, líquid i gasós. Una substància és un tipus de matèria amb unes propietats _____. La matèria es presenta a la natura generalment en forma de _____ de substàncies. Les mescles poden ser homogènies (que s'anomenen _____) o heterogènies. Per saber si una porció de matèria és una substància o una mescla, s'utilitzen mètodes de _____ basats en les diferents propietats característiques de les substàncies. Les substàncies poden ser naturals, manufacturades o _____. Una substància _____ vol dir una única substància. Les propietats que permeten _____ una substància s'anomenen propietats característiques. Són propietats característiques: la _____, la _____ de fusió, la temperatura d'ebullició, la solubilitat, etc. La temperatura de fusió i la d'ebullició s'utilitzen freqüentment com a _____ de puresa. Un _____ és un tipus de matèria que s'utilitza per fer coses, és a dir, per satisfer alguna necessitat. Pot estar format per una substància o per una mescla de substàncies. Els materials poden ser naturals, _____ o sintètics.

7.-Calcula el tant per cent en massa si es dissolen 40 g de sal en 1400 g d'aigua.

m solut=
m dissolvent=
m solució=

8. Quin tant per cent en massa representa 2 mg de clor en aigua, si el pes total de la dissolució és de 1500 g.

m solut=
m dissolvent=
m solució=

Completa el text amb aquestes paraules: *dissolucions aquoses, líquides, solut, gasoses, sòlides, dissolvent, aliatges, gasos, solucions.*

Hi ha diferents tipus de solucions en funció dels tipus de ..... i ..... de què estan compostes.

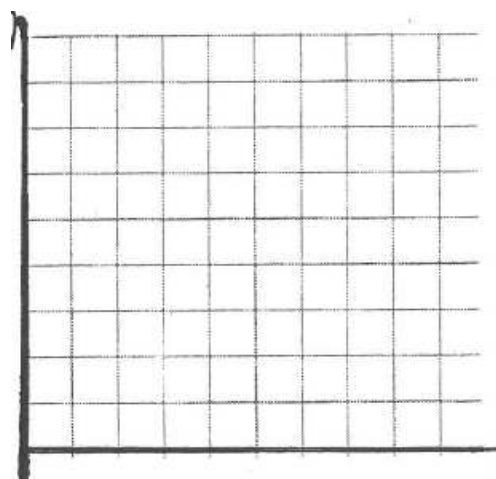
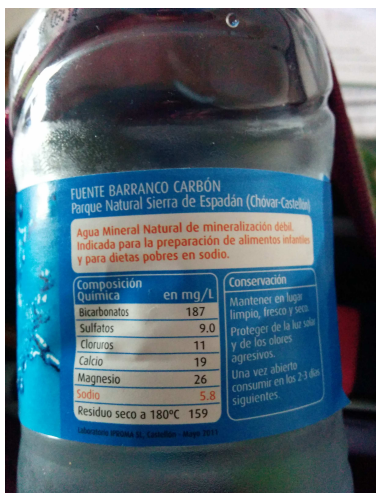
Podem tenir solucions sòlides, ... i gasoses.

En les solucions ..... tant el solut com el dissolvent són sòlids i per aconseguir-les fem els dos sòlids, els barregem i els solidifiquem de nou. Aquestes solucions també s'anomenen .....

En les ..... líquides podem tenir un solut sòlid, líquid o gasós mentre el dissolvent sigui líquid. Quan el dissolvent és aigua s'anomenen .....

En les solucions ..... tots els components són .....

9. Mira la següent etiqueta d'una ampolla d'aigua mineral:

L'aigua mineral és una mescla homogènia o heterogènia?

Primer escriu en una taula la composició de l'aigua en (mg/L):

Quin és el component minoritari?

Quin és el component majoritari?

Dibuixa una gràfica de barres amb la composició de l'aigua mineral següent.

10.-Indica si es tracta d'una mescla homogènia o heterogènia i quina tècnica de separació faries servir:

- Aigua i sorra
- Aigua i sucre
- Llimadures de ferro i serradures de fusta
- Aigua i alcohol
- Aigua i sal
- Aigua i oli

Escriu el nom de cada tècnica.

11. Com separaries una mescla d'aigua i sorra. Explica el material que necessaries, fes-ne un dibuix i indica els procediments que seguiries.

Tema 5. ÀTOMS, IONS I MOLÈCULES.

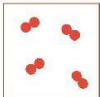
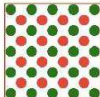
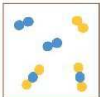
1. Relaciona els elements amb els seus símbols.

Ne	Hg	Cu	Ca	He	Cl	N	Si
S	K	Fe	H	C	Na	O	Zn
hidrogen	____				calci	____	
nitrogen	____				sofre	____	
oxigen	____				silici	____	
carboni	____				clor	____	
heli	____				mercuri	____	
neó	____				ferro	____	
potassi	____				coure	____	
sodi	____				zinc	____	

2. Marca amb una creu si les afirmacions següents són vertaderes o falses.

	V	F
Z és el nombre de càrregues de l'àtom.		
A és el nombre atòmic.		
$Z = \text{nre. electrons} = \text{nre. protons} = \text{nre. neutrons}$.		
$A = \text{nre. electrons} + \text{nre. protons} + \text{nre. neutrons}$.		
A sempre és el doble de Z.		
La majoria d'elements estan constituïts per una mescla d'isòtops.		
O-17 és un isòtop de l'oxigen amb $A = 17$.		
Quan d'un element s'escriu $A = 35,45$ vol dir que té isòtops.		

3. Indica el contingut de les diferents caixes, segons hi hagi àtoms, molècules o una estructura gegant.

àtoms	molècules	estructura gegant	
____	____	____	____
____	____	____	____

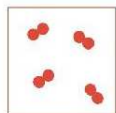
4. Indica a les caixes:

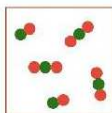
- Si es tracta de una substància pura o una mescla.
- Si és substància pura indica si és un element o un compost
- Si es tracta d'una mescla quins són els seus components, elements o compostos.

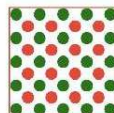
substància simple

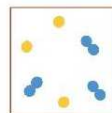
compost

mescla

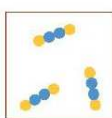

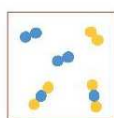

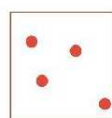

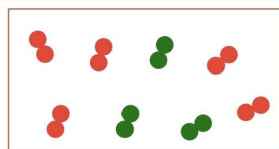
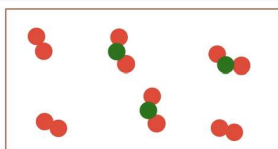
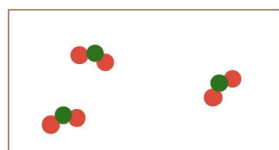
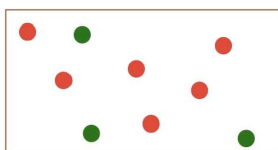

5. Identifica les caixes segons el seu contingut: molècules d'aigua, molècules d'oxigen i molècules d'hidrogen i molècules d'oxigen o àtoms d'hidrogen i àtoms d'oxigen.

6. El nombre atòmic del calci es 20. Quants protons té al nucli l'àtom de calci?

7. La figura mostra l'esquema d'un àtom

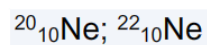
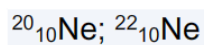
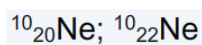
- a) Quines partícules hi ha al nucli
- b) Quina càrrega té el nucli?
- c) Quants electrons hi deu haver al nucli

8. Classifica aquestes partícules fonamentals de l'àtom en funció de les seves propietats i característiques.

Característiques	Protons	Neutrons	Electrons
Tenen càrrega.			
Tenen càrrega positiva.			
Tenen càrrega negativa.			
No tenen càrrega.			
Tenen massa.			
Tenen una massa petitíssima, quasi inapreciable.			
Es mouen molt ràpid.			
Es troben al nucli.			
Es troben a l'embolcall.			

9. El neó es un gas que s'utilitza en tubs luminescents. Si sabem que el seu nombre atòmic és 10, quants protons té?

10. El neó té dos isòtops amb una massa atòmica de 20 i 22, i el seu nombre atòmic és 10. Quina és la representació correcta.

11. Dibuixa l'àtom de sodi, $^{23}_{11}\text{Na}$ i indica en una taula la distribució dels electrons per capes.

12. Completa aquest quadre amb l'ajut de la taula periòdica.

Símbol, element	Nombre atòmic	Nombre màssic	Nombre de protons	Nombre de neutrons	Nombre d'electrons
^1_1H ,	1				
^2_1H , deuteri		2			
^3_1H , triti			1		
$^{12}_6\text{C}$,	6				
	20	40			
		56		30	
			8	8	

13. Completa el text:

(màssic, atòmic, protons, electrons, electrons, nuclí, positiva, protons, neutrons, isòtops)

El centre d'un àtom s'anomena ..... i conté dues menes de partícules: partícules amb càrrega ..... (els .....) i partícules sense càrrega (els .....).

Els àtoms del mateix element sempre tenen el mateix nombre de ....., de manera que cada element té el seu nombre ..... especial. El nombre total de protons i neutrons s'anomena nombre ..... Els àtoms del mateix element que tenen un nombre diferent de neutrons s'anomenen .....

Al voltant del nucli hi ha partícules amb càrrega negativa, els ..... Un àtom pot perdre o guanyar .....

14. Contesta:

ÀTOM D'HIDROGEN

$$Z=1$$

$$A=1$$

Dibuixa l'àtom d'hidrogen que té:

Un protó (vermell) i un electró (blau)

ÀTOM D'HELI

$$Z=2$$

$$A=4$$

Dibuixa l'àtom d'heli que té:

Dos protons (vermell) , dos electrons (blau) i dos neutrons (groc)

Tema 6. TAULA PERIÒDICA.

1. Dibuixa la taula periòdica i indica amb claus de colors:

→ Metalls, no metalls i gasos nobles

→ Alcalins, alcalinoterris, halògens, metalls de transició

2.- Quines són les propietats dels metalls? I les dels no metalls? Posa tres exemples de cada un.

3.- Tots els metalls són sòlids?. Posa un exemple

